

ролем держави у сфері фізичного культури та здоров'я вік людини до 23-25 років (молоді спеціалісти, випускники магістратури). Фізичне виховання контингенту від 1 до 25 років здійснюють фахівці відповідно до затверджених освітніх програм з фізичного виховання молоді. Етап розвитку людини починаючи з 25 років і далі не забезпечується фізичним вихованням під контролем, а віддається на самостійне фізичне виховання дорослій вже працездатній людині. Отже, в подальшому вдосконалювати та підтримувати свої фізичні здібності людина повинна вже сама.

На нашу думку, треба приділяти чималу увагу кадровому питанню, а саме дивитися на стан здоров'я людини, а також якщо потрібно на фізичний стан. Також, ми вважаємо, що роботодавці повинні використовувати оздоровчі та спортивні програми задля оптимізації трудових ресурсів. Але, на жаль, у нашому сучасному світі багато керівників українських підприємств навіть не уявляють собі наскільки важливо займатися фізичною культурою. Отже як висновок, ми можемо сказати, що кожна людина сама для себе визначає займатися їй фізичною культурою чи ні, але під час роботи на будь-якому підприємстві керівники повинні забезпечити своїм працівникам заняття фізичною культурою, задля підвищення їхнього фізичного здоров'я та інтелектуального відпочинку

1. Охорона праці як соціально-економічний чинник і галузь науки (електронний ресурс): <https://helpiks.org/7-14402.html>
2. Професійні хвороби: підручник / В.А. Капустник, І.Ф. Костюк, Г.О. Бондаренко та ін.; за ред. В.А. Капустника, І.Ф. Костюк. — 3-є вид. переробл. і допов.- с. 254.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року №337 «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві»

Логвиненко Борис Олексійович

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПРОБЛЕМИ ВІКУ, ПІСЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЯКОГО НАСТАЄ АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Проведення реформ в Україні обумовлює потребу в удосконаленні національного законодавства, що одночасно виступає їх підґрунтям і основою. Втім, не завжди реформи відрізняються системністю і багатовекторністю, що яскраво продемонстровано недостатньою увагою Законодавця до удоскона-

лення національного адміністративно-деліктного законодавства.

Однією з нагальних проблем тут можна назвати дискусію про перспективи подальшого існування чинного Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [1] шляхом його санації, або ж заміни якісно новим кодифікованим актом. Нажаль, і перший, і другий з можливих варіантів недостатньо розроблені, тому діючий Кодекс продовжує своє існування, «накопичуючи» в своєму змісті зміни і доповнення, призначені для поліпшення його актуальності та відповідності вимогам сьогодення.

Серед проблемних питань КУпАП можна назвати і вік, після досягнення якого настає адміністративна відповідальність. Так, статтею 12 КУпАП визначено, що адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення 16-річного віку [1]. До того ж, наступною статтею (стаття 13) КУпАП закріплено, що до осіб віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24-1 Кодексу. У разі вчинення особами віком від 16 до 18 років адміністративних правопорушень, передбачених статтями 44, 51, 121-127, частинами першою, другою і третьою статті 130, статтею 139, частиною другою статті 156, статтями 173, 173-4, 174, 183-1, 185, 190-195 Кодексу, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб (за винятком осіб, які вчинили правопорушення, передбачені статтею 185) можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею 24-1 КУпАП [1]. Таким чином, визначаючи віком настання адміністративної відповідальності 16 років, Закон одночасно передбачає шанс уникнути адміністративної відповідальності для осіб віком від 16 до 18 років.

Погоджуючись із тим, що юридична відповідальність неповнолітніх має свої особливості, ми переконані у тому, що чинний вік, з якого може наставати адміністративна відповідальність не є достатньо обґрунтованим.

Зауважимо, що Конвенція про права дитини визначає у статті 1 наступне: «дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше» [2].

Отже, маючи кінцеву точку у вигляді віку, з якого фізична особа стає повнолітньою (дорослою), нам потрібно запропонувати оптимальну точку відліку, тобто вік з якого особа може бути притягнута до адміністративної відповідальності.

Зауважимо, що за статтею 6 Сімейного кодексу України, правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття. При цьому, малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років, а неповнолітньою – у віці від 14 до 18 років [3].

Що стосується віку юридичної відповідальності, то Цивільний кодекс України поділяє цивільну дієздатність фізичної особи на три види: часткову –

до 14 років, неповну, від 14 до 18 років та повну – з 18 років (статті 30 – 34). При цьому за статтею 1179 Цивільного кодексу України неповнолітня особа у віці від 14 до 18 відповідає за завдану нею шкоду самостійно на загальних підставах [4].

У свою чергу, Кримінальний кодекс України у статті 22 визначає загальним віком кримінальної відповідальності 16 років. Поряд із тим, за окремі злочини (приміром, тероризм, бандитизм, умисне вбивство) відповідальність може наставати з 14-річного віку [5].

Якщо керуватися принципом *dura lex, sed lex*, то за найбільш шкідливі (антигромадські) адміністративні правопорушення, відповідальність також має настати з 14-річного віку. Адже національне законодавство визначає 14-річну особу як неповнолітню та дієздатну. Чому ж тоді у випадках, наприклад, булінгу (стаття 173-4 КУпАП) [1], зберігання наркотиків (стаття 44 КУпАП) [1] або дрібного викрадення чужого майна (стаття 51 КУпАП) [1], ми можемо дозволити 17-річній особі уникнути адміністративної відповідальності? Цілком очевидно, що поточний стан справ не дозволяє адміністративній відповідальності виступати ефективним інструментом поліпшення правосвідомості і законності у суспільстві.

В цьому аспекті, І.В. Міщук слушно відмічає, що для вдосконалення інституту відповідальності неповнолітніх необхідно, серед іншого, знизити вікові межі, відповідно до яких особу може бути притягнуто до адміністративної відповідальності [6, с.50].

Більш низький вік юридичної відповідальності за вчинення протиправних діянь порівняно до України діє, приміром у Латвійській Республіці, де адміністративно-деліктним законодавством визначено за мінімальний 14-річний вік відповідальності [7].

Ми переконані, що зниження віку, з якого може наставати адміністративна відповідальність з 16 до 14 років має сприяти зменшенню вчинення такими особами більш тяжких правопорушень у майбутньому. Вважаємо, що до осіб, віком від 14 до 18 років, насамперед, мають застосовуватися адміністративні стягнення у вигляді штрафу та громадських робіт.

Крім того, вимагає нагальної оптимізації система заходів впливу, що можуть застосовуватись до неповнолітніх за вчинення адміністративних правопорушень. Останні поступово мають бути заміщені заходами корекції поведінки неповнолітньої особи та застосовуватись паралельно із адміністративним стягненням, або як його альтернатива. Цілком очевидно, що привернення уваги Законодавця до проблем адміністративної відповідальності має починатися саме з неповнолітніх осіб.

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984. 1984, № 51. Ст. 1122.

2. Конвенція про права дитини: міжнародний документ від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.

3. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. Відомості

Верховної Ради України від 31.05.2002. 2002., № 21, Ст. 135.

4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України від 03.10.2003. 2003, № 40, Ст. 356.

5. Кримінальний кодекс України: Закон України від від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України від 29.06.2001 2001., № 25, Ст. 131.

6. Міщук І.В. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. 2017. № 5 Т.2. С. 46-50.

7. Latvian Administrative Violations Code: Law of the Republic of Latvia from 07.12.1984. URL: <https://likumi.lv/ta/en/id/89648-latvian-administrative-violations-code>.

Лопасєва Олена Миколаївна
старший викладач кафедри ТСП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Никифорова Олена Анатоліївна
доцент кафедри ТСП, к.б.н., доцент
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИДБАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ З МЕТОЮ САМОЗАХИСТУ ВІД ПРОТИПРАВНИХ ПОСЯГАНЬ

Розбудова демократичної правової держави, головним змістом діяльності якої є затвердження, забезпечення і захист прав та свобод людини і громадянина, пов'язана із вирішенням ряду складаних політичних, економічних, соціальних і правових проблем, оскільки реальний стан справ у державі і суспільстві нині далекий від вимог часу. Україна переживає важку соціально-економічну кризу, одним з найбільш небезпечних соціальних лих залишається криміногенна ситуація.

Нові форми взаємовідносин створюють правову базу для захисту особи та її інтересів, що є позитивним явищем. Але на тлі цього позитивного з'явились і негативні явища такі як зростання злочинності, послаблення діяльності правоохоронних структур, які не встигають за процесами росту негативізму. За такої ситуації в населення виникає природне бажання самозахисту, у тому числі і з використанням зброї або інших спецзасобів.

У ст. 27 Конституції України ч. 2 зазначено, що «Кожний має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних зазіхань» [1]. Ця конституційна норма відбивається й в інших галузях права, зокрема Кримінальному Кодексу України, що прямо вказує ст.36 «Необхідна оборона» на використання людиною цього інституту із застосуванням зброї [2]. Одним із способів захисту вищевказаних прав є право на володіння, носіння і застосування зброї. Право громадян на володіння збро-